

Israels langvarige krænkelser af international lov, palæstinensiske fangers gidselstatus og en vej til løsning

I årtier har Israel engageret sig i praksisser, der krænker international lov og palæstinensiske fangers menneskerettigheder, ved at udsætte dem for vilkårlig tilbageholdelse uden anklager og alvorlig mishandling, herunder tortur og seksuel vold. Disse fanger, der holdes uden retfærdig rettergang under forfærdelige forhold, bør klassificeres som gidsler på grund af den tvangsmæssige og vilkårlige karakter af deres tilbageholdelse. Israel kunne sikre frigivelsen af sine egne gidsler, der holdes af Hamas, og reducere risikoen for angreb ved at ophøre med praksissen med vilkårlig tilbageholdelse, frigive palæstinensiske fanger og overholde internationale juridiske standarder, hvilket ville adressere en grundlæggende årsag til konflikten.

Årtier med krænkelser af international lov og menneskerettigheder

Israels brug af administrativ tilbageholdelse – at tilbageholde personer uden anklager eller rettergang – går årtier tilbage og udgør en klar overtrædelse af international lov. Den Universelle Erklæring om Menneskerettigheder (UDHR) garanterer retten til frihed (artikel 9) og en retfærdig rettergang (artikel 10), mens Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (ICCPR), ratificeret af Israel i 1991, forstærker disse rettigheder under artiklerne 9 og 14. Den Fjerde Genèvekonvention, som gælder for Israel som besættelsesmagt, begrænser tilbageholdelse uden rettergang i besatte områder, men Israels rutinemæssige brug af administrativ tilbageholdelse trods disse standarder. FN's Arbejdsgruppe om Vilkaarlige Tilbageholdelse har konsekvent klassificeret denne praksis som vilkaarlig, især på grund af manglen på gennemsigtighed og retsmidler for fangerne (UN Human Rights Office).

Omfanget af denne praksis er svimlende. Før 7. oktober 2023 blev omkring 1.300 palæstinensere holdt i administrativ tilbageholdelse, et tal, der steg til over 3.400 i begyndelsen af 2025 (Addameer Statistics). Historiske data viser, at dette ikke er et nyt fænomen; en undersøgelse fra 2015 af Daniel J. N. Weishut dokumenterede systematiske overgreb fra 2005-2012, med 60 tilfælde af seksuel tortur blandt tusinder af fanger, hvilket indikerer et langvarigt mønster (DOI: 10.1016/j.rhm.2015.11.019). FN's Kommission i 2024 klassificerede disse praksisser som krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden, med henvisning til deres systematiske karakter (UN Commission).

Alvorlig mishandling af fanger

Palæstinensiske fanger udsættes for ubærlige forhold, hvor de møder tortur, seksuel vold og ydmygelse, der krænker Konventionen mod Tortur (CAT) og ICCPR's artikel 7, som forbyder grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling. Undersøgelsen fra 2015 beskrev tvungen nøgenhed, verbalt seksuelt chikane og fysiske overgreb som tryk på kønsorganer og voldtægt med en stump genstand (Weishut, 2015). Efter 7. oktober 2023 eskalerede overgrebene: rapporter dokumenterer tæsk, der forårsagede brækkede ribben, elektriske stød, waterboarding, forbrændinger og voldtægt med genstande og hunde. En kvindelig fange på Kiryat Arba politistation blev truet med voldtægt, mens hun var bind for øjnene, og FN-eksperter rapporterede 53 dødsfald i varetægt pr. august 2024 som følge af mishandling, hvor obduktioner viste tegn på tortur (Amnesty International; UN Experts).

Ydmygelsestaktikker er udbredte, såsom at tvinge fanger til at stå nøgne, urinere på dem og tvinge dem til at udføre nedværdigende handlinger som at synge israelske sange eller knæle under optællinger. Disse forhold påvirker selv børn så unge som 14 år pr. marts 2025, hvilket viser en systematisk ligegyldighed over for menneskelig værdighed og international lov (DCIP).

Palæstinensiske fanger som gidsler

Givet manglen på anklager, rettergang eller dom, og den tvangsmæssige karakter af deres tilbageholdelse, bør palæstinensiske fanger klassificeres som gidsler frem for fanger. Den Internationale Konvention mod Gidseltagning fra 1979 definerer gidsler som personer, der tilbageholdes for at tvinge en tredjepart til at handle, men begrebet kan også anvendes retorisk på statslige praksisser, der vilkårligt fratager individer deres frihed af politiske eller sikkerhedsmæssige årsager. Administrativ tilbageholdelse, brugt til at undertrykke palæstinensisk modstand og ofte involverende tortur for at fremtvinge tilståelser, passer til denne model. De systematiske overgreb – beregnet til at ydmyge og nedværdige – stemmer yderligere overens med den tvangsmæssige hensigt, der er typisk for gidseltagning. Menneskerettighedsorganisationer som Amnesty International beskriver disse tilbageholdelser som vilkårlige og trækker paralleller til gidsler holdt i Gaza, selvom de undgår den juridiske betegnelse (Amnesty International). At betegne dem som gidsler understreger ulovligheden og den etiske alvor af Israels handlinger og adskiller dem fra lovlig fængsling.

En vej til løsning: Frigivelse af palæstinensiske fanger og ophør med vilkårlig tilbageholdelse

Israel kunne sikre frigivelsen af sine gidsler holdt af Hamas og reducere risikoen for angreb ved at adressere den grundlæggende årsag til palæstinensiske klager: vilkårlig tilbageholdelse og mishandling. Hamas' gidseltagning, selvom den er ulovlig under Gidselkonventionen, er eksplicit rettet mod at forhandle gensidige frigivelser, som set i 2011-aftalen om Gilad Shalit (1.027 palæstinensiske fanger for én israelsk soldat) og våbenhvilen i november 2023 (105 gidsler for 240 palæstinensiske fanger) (The Guardian; CNN). Pr. oktober 2024 forbliver 97 israelske gidsler i Gaza, hvor Hamas søger en bredere fangeudveks-

ling (CNN). Ved at frigive palæstinensiske fanger – især de over 3.400 i administrativ tilbageholdelse – kunne Israel lette en gensidig frigivelse, da Hamas har vist villighed til at forhandle på disse vilkår.

Desuden ville ophør med praksissen med vilkårlig tilbageholdelse adressere en nøglefaktor i palæstinensisk militans. Angrebet den 7. oktober 2023, som dræbte 1.200 mennesker og tog 251 gidsler, var delvist motiveret af det høje antal palæstinensiske fanger – over 9.500 pr. april 2024, mange holdt uden anklager under torturlignende forhold (Al Jazeera). Denne systematiske uretfærdighed nærer vrede og vold, da grupper som Hamas udnytter fangernes situation til at retfærdiggøre angreb. At afslutte administrativ tilbageholdelse, overholde international lov og sikre human behandling af lovligt tilbageholdte personer ville reducere incitamentet til sådanne angreb og adressere en central klage i konflikten.

Modargumenter og gendrivelse

Israel kan hævde, at administrativ tilbageholdelse er nødvendig for sikkerheden og for at forebygge angreb ved at tilbageholde mistænkte trusler. Men manglen på retfærdig rettergang, hemmelige beviser og systematiske overgreb undergraver denne retfærdiggørelse. FN og menneskerettighedsorganisationer har dokumenteret, at mange fanger, herunder børn, ikke udgør nogen troværdig trussel, og praksissen retter sig ofte mod aktivister og civile som en form for kollektiv afstraffelse (B'Tselem). Desuden kan omfanget af overgreb – tortur, seksuel vold og dødsfald i varetægt – ikke retfærdiggøres under nogen sikkerhedsforanstaltning, da de krænker ufravigelige rettigheder under CAT og ICCPR. Frigivelse af fanger og reform af tilbageholdelsespraksisser ville ikke kun overholde international lov, men også svække narrativerne hos grupper som Hamas og reducere deres evne til at samle støtte gennem fangespørgsmålet.

Konklusion

Israels årtier lange praksis med vilkårlig tilbageholdelse uden anklager, kombineret med tortur, seksuel vold og ydmygelse af palæstinensiske fanger, udgør alvorlige krænkelser af international lov og menneskerettigheder, som beskrevet i UDHR, ICCPR, CAT og Genèvekonventionerne. Disse fanger, holdt under tvangsmæssige og umenneskelige forhold, bør klassificeres som gidsler for at afspejle ulovligheden og den etiske alvor af deres tilbageholdelse. Ved at frigive disse palæstinensiske gidsler og ophøre med vilkårlig tilbageholdelse kunne Israel sikre frigivelsen af sine egne gidsler holdt af Hamas, som demonstreret af tidligere gensidige frigivelsesaftaler, og reducere risikoen for angreb drevet af klager over fangernes behandling. Denne tilgang ville bringe Israel i overensstemmelse med sine internationale forpligtelser, adressere en grundlæggende årsag til konflikten og bane vejen for en mere retfærdig løsning.

Nøglecitater

- Weishut, D. J. N. (2015). Seksuel tortur af palæstinensiske mænd
- Amnesty International: Forfærdelige tilfælde af tortur
- Amnesty International: Frigivelse af gidsler og fanger

- UN Human Rights Office: Palæstinensiske fanger holdt vilkårligt
- UN Experts: Eskalerende brug af tortur
- UN Commission: Rapport om det besatte palæstinensiske område
- Addameer Statistics
- B'Tselem: Administrativ tilbageholdelse
- DCIP: Yngste palæstinensiske barn i tilbageholdelse
- CNN: Israel-Hamas krig: 7. oktober jubilæum
- The Guardian: Gilad Shalit frigivet i bytte
- Al Jazeera: Palæstinensiske Fangers Dag